

עדכוני פסיקה מועד דצמבר 2025

סדר דין אזרחי – תיקון כתבי טענות

תקנה 46(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

הוראה לתיקון כתב טענות

46. (א) בית המשפט רשאי בכל עת להורות כי יתוקן כל עניין בכתב טענות או כי יצורף בעל דין או יימחק שמו של בעל דין מכתב התביעה, לשם קיומו של הליך שיפוטי ראוי והוגן, תוך התחשבות, בין השאר, בהתנהלותו של מבקש התיקון, השלב הדינוני שבו מוגשת הבקשה, והמטרה שהתיקון המבוקש צפוי להשיג.

רע"א 18946-03-25 עו"ד גיל וויאקובסקי נ' עו"ד מרדכי מיכאלי מנהל נכסי החייב

החלטות הנוגעות לתיקון כתבי טענות, לרבות הוספה ומחיקה של בעלי דין מהתביעה, הן החלטות הנוגעות במובהק לאופן ניהול ההליך ונמצאות בגדר הפררוגטיבה הרחבה של הערכאה הדיונית. בשורה של החלטות נקבע כי ערכאת הערעור תמנע להתערב בהחלטות מסוג זה, אלא במקרים החריגים בהם יימצא כי עשוי להיגרם עיוות דין לצדדים או כי ההחלטה חורגת ממתחם הסבירות.

כן נקבע כי הרף הדרוש לקבלת רשות ערעור על החלטה שלא למחוק בעל דין מתביעה, כבענייננו, הוא גבוה יותר מזה שחל בנוגע להחלטה למחוק בעל דין או להימנע מהוספתו.

זאת, בשל הפגיעה הפחותה הנגרמת מהמשך בירור התביעה במצב דברים זה; ובדומה לרציונל אשר חל ביחס להחלטה שלא לדחות תביעה על הסף.

סדר דין אזרחי – מומחים

פוסק מכריע:

תקנה 88(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

מומחה מטעם בית המשפט

88. (א) בלי לגרוע מתקנות המומחים, בית המשפט רשאי בכל עת למנות מטעמו מומחה, כמה מומחים או צוות של מומחים למתן חוות דעת בעניין שבמומחיות, ולתת מזמן לזמן הוראות והנחיות בנוגע למילוי התפקיד.

רע"א 48495-05-25 לים בע"מ נ' דניאל סקאל: האם יש להתערב בהחלטות ביניים של בית המשפט המחוזי שדחו בקשה לזמן לעדות או להפנות שאלות הבהרה לרואה החשבון שמונה בהסכמת הצדדים כ"פוסק מכריע" (מעין-בורר)?

הפוסק המכריע הוא לא סתם עד, אלא מעין בורר שמונה בהסכמת הצדדים.

לכן אי אפשר לחקור אותו כמו עד רגיל וגם לא "לפתוח" את חוות דעתו בקלות.

התערבות בחוות דעת של פוסק מכריע תתאפשר רק במקרים בהם הוכח שהפוסק חרג מסמכות, פעל בחוסר הגינות או בחוסר תום לב, פעל במרמה, היה נתון להשפעה בלתי הוגנת או שחוות הדעת הושגה באמצעים פסולים – ולא לצורך בירור מחדש.

אם זה לא מתקיים – בית המשפט לא מתערב.

ההלכה – הפוסק הוא מעין-בורר, עילות ההתערבות מצומצמות, וסוגיית טעויות הסופר והשלמת ההליך עשויות להתברר ממילא בהמשך בפני הערכאה הדיונית.

סדר דין אזרחי – בקשות

תקנה 49(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

בקשות

49. (א) לא יוגשו בקשות כלשהן במועד שלאחר הגשת כתב הטענות האחרון, עד מועד ישיבת קדם-המשפט הראשונה, זולת אם הבקשה היא אחת מאלה [...]

רע"א 65525-05-25 פלוני נ' פלונית: האם ניתן להגיש ולדון בבקשה להארכת מועד להגשת כתב תביעה שכנגד במהלך תקופת "עוצר הבקשות" לפי תקנה 49 לתקנות סדר הדין האזרחי, והאם בקשה כזו יכולה להיחשב כ"פניה טכנית" לפי תקנה 55 שאינה כפופה לעוצר.
לא כל בקשה לשינוי מועד היא "פניה", אלא רק שינויים טכניים וזניחים נכנסים לתקנה 55.
בתקופת "עוצר הבקשות" אסור להגיש בקשה להארכת מועד לתביעה שכנגד; זו אינה פניה טכנית, ויש לפעול דרך רשימת הבקשות ולהמתין לקדם-המשפט.

ההלכה – הארכת מועד להגשת תביעה שכנגד = עניין מהותי.
לכן כאשר בקשה לשינוי מועד מוגשת – יש לראותה כבקשה ובהתאם לכך יחולו עליה כל הדרישות הדיוניות. המבקש לא יכול לעקוף אותן באמצעות סיווג מלאכותי כגון "פניה".

סדר דין אזרחי – מועדים

תקנה 147(ב)(1) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

מחיקה או דחייה של ערעור

147. (ב) בלי לגרוע מן האמור בתקנת משנה (א), בית המשפט רשאי למחוק ערעור אף מהטעמים האלה:
(1) הערעור הוגש לאחר המועד הקבוע בדין ולא ניתנה הארכת מועד להגשתו;

רע"א 21416-10-24 יצחק מזרחי נ' עיריית ירושלים: האם בקשת רשות הערעור הוגשה במועד, נוכח צפייה מוקדמת בפסק הדין במערכת נט המשפט והגשתה לאחר השעה 17:00, כך שהאיחור של יום אחד מצדיק את דחייתה בהיעדר טעמים מיוחדים?

עורך הדין של המבקשים צפה בפסק הדין במערכת "נט המשפט" יום אחד לפני שהפסק הומצא להם באופן רשמי. לפי הדין קיים "חריג הידיעה": אם בעל דין (או עורך דינו) יודע בפועל על החלטה – לא חייבים להמתין להמצאה הרשמית כדי להתחיל לספור את המועדים.

ברגע שעורך הדין נכנס לנט המשפט וראה את פסק הדין – בית המשפט רואה בכך ידיעה ממשית על ההחלטה ולכן ספירת הימים להגשת בקשת רשות ערעור התחילה מאותו יום, ולא מיום ההמצאה הרשמית. מרגע שנקבע שיש "ידיעה": הנטל עבר אל המבקשים – הם היו צריכים להסביר למה בכל זאת אין להתחיל לספור מהיום הזה.

ההלכה – "חריג הידיעה": כאשר קיימת צפייה יזומה ומתועדת בפסק הדין במערכת "נט המשפט", מניין הימים להגשת ערעור מתחיל ממועד הצפייה – אלא אם הוכח אחרת.